

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Bescheiden

door **Herman Van Rompuy** De auteur was premier van België (2008-2009) en de eerste voorzitter van de Europese Raad (2010-2014). Hij is lid van de christendemocratische CD&V.

In de meeste landen van de EU is het politieke landschap verbrokkeld en wisselen de kiezers vaak en snel van partij. Extremisten worden sterker, maar het besturen wordt veelal overgelaten aan ‘traditionele’ partijen of wat er nog van overblijft. Die laatste moeten dan met steeds meer een regeringscoalitie vormen, maar die verscheidenheid maakt besturen moeilijker. Soms komen populisten aan de macht, maar die worden ook vlug afgestraft. Dat betekent echter nog niet winst voor klassieke partijen. Soms wordt, zoals in Italië, een neergaande populistische partij vervangen door een andere. Tot ook die door de ontgoochelde kiezer naar huis wordt gestuurd.

De politieke democratie is een weerspiegeling van de samenleving die getekend wordt door onzekerheid, angst, verwarring en soms stuurloosheid. Er komen zoveel problemen op ons af, zeker sedert 2008, dat dit niet verwonderlijk is. Eerst kwamen de banken en de euro in gevaar, daarna volgden de recessie, terrorisme, de klimaatrampen, de vluchtelingenstroom, covid, de oorlog, energieprijzen, de nucleaire dreiging. Tussendoor nemen ongelijkheden toe. De samenleving zelf is sedert enkele decennia diep getekend door individualisering die mee aan de oorsprong ligt van de politieke versnippering.

Sommige waarnemers komen gemakkelijk tot het besluit dat de kiezer

niet stemt voor partijen van het midden, maar toch in het midden bestuurd wil worden. De kiezer zou inconsistent zijn, maar is dat wel zo? Is het niet veeleer zo dat de taaie werkelijkheid regeerders dwingt genuanceerd te zijn? Veel burgers willen ‘verandering’, maar weten niet goed welke. Soms wil men het doel (klimaat), maar niet de middelen (snel elektrische wagens). Naast maatschappelijke ontwikkelingen is er de toenemende machteloosheid van nationale regeringen tegenover mondiale ontwikkelingen. Denk aan pandemieën en klimaat. Regeringen moeten vooral de brokken lijmen.

De enige manier om enigszins echt vat te krijgen is Europees samenwerken. Tot verrassing van velen lukt dat beter dan veelal verwacht. Maar nationale leiders blijven de indruk geven dat zij vooral aan het roer staan; totdat het verkeerd uitvalt, want dan is het de fout van Brussel. Terwijl iedereen weet dat er in Brussel geen potlood verlegd kan worden zonder de toestemming van de lidstaten, soms zelfs bij unaniem besluit.

De huidige malaise heeft vele oorzaken en zou politici bescheiden moeten maken. Politiek is in alles, maar niet alles is politiek.